

MADALYALI BEHÝR

Genel Bilgiler

Yüzölçümü: 14.327 km²

Nüfus: 1.004.414

Ýl Trafik No: 46

Kahramanmaraş ve çevresinin kültür ve turizm olgusu içinde ayrı bir yeri vardır. Kahramanmaraş, Akdeniz iklim kuşağında olmasına rağmen Orta Anadolu ve Doğu Anadolu iklim kuşaklarıyla sınırlı tepkil etmektedir. Güney illerimize göre daha serindir. Akarsu ve kaynak suları bakımından zengindir. Bu durum Kahramanmaraş için büyük bir turizm potansiyeli oluşturmaktadır.

Yöredeki yerleşimin Paleolitik Çağ'dan itibaren başladığı il ve çevresinde yapılan arıtmalarda ele geçen buluntulardan anlaşılmaktadır. Yine buluntulara göre Neolitik ve Eski Tunç Çağ'ında da yerleşim devam etmiştir. Tunç Çağ'ından başlayarak Mezopotamya'ya ve Anadolu içlerine başlayan önemli kervan yolları bu yöreden geçmekteydi. Assur ve Hitit etkisi de görülen bölge Kimmer ve Yskit istilasına uğradıktan sonra, önce Med, daha sonra da Pers yönetimine girmiştir. M.Ö. 333'te Makedoniyalıların geçen kentte, bundan sonra Roma hâkimiyeti başlamıştır. Bizans tesiri altında da kalan kentte, Büyük Selçuklu ve Osmanlı dönemlerini de yansıtan kalıntılar bulunmaktadır.

KAHRAMANMARAP'IN ÝSTÝKLAL MADALYASI

Anadolu da tarih öncesi çağlarda kurulmuş şehirlerden biride Maraş'tır. Maraş'ın hangi tarihte kurulduğu ve isminin nereden keskin olarak bilinmemekle beraber, bir çok tarihi belgelerin çözümlenmesi neticesinde, Maraş'ta ilk yerleşim kavim Hititlerdir.

KURTULUŞ SAVAŞI'NDA MARAŞ

Birinci Cihan Harbinin sonlarına doğru Müttefiklerinin yenilmesi üzerine, Osmanlı İmparatorluğu 30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesini imzaladı. Bu anlaşmaya göre, Anadolu'nun bir çok yeri gibi Maraş'ta işgal altına girdi. Maraş önce, İngiliz kuvvetleri tarafından 23 Şubat 1919'da işgal edildi. 8,5 ay süren İngiliz işgali sırasında pek kayda değer bir olay cereyan etmedi. Bununla birlikte büyük nedeni işgal kuvvetleri arasında çok sayıda Cezayir'li, Tunus'lu ve Hintli Müslüman askerlerin bulunmasıydı. Ancak şehirde bulunan yerli Ermeniler bundan rahatsızlık duyuyorlardı. İşgal Komutanlıklarına yaptıkları başvuru neticesinde 29 Ekim 1919'da İngiliz işgali sona erdi. Şehir bu defa da Fransız kuvvetlerinin işgali altına girdi. Fransız kuvvetlerinin şehir girişleri yerli Ermeniler tarafından büyük bir coşku ve tepkinessle karşılandı. Bu durum yerli Maraş halkını çok rahatsız etti. Şehir için içte kaynamalar başladı.

SÜTÇÜ ÝMAM OLAYI

31 Ekim 1919 Cuma. İkinci Fransız Kuvvetlerinin şehir girişinin ertesi günü. Bir başka ifade ile Fransız işgalinin başladığı ilk gün. Fransız ve Ermeni askerleri birlik olup devriye geziyorlar, yolda-yolakta rastladıkları Türklere olmadık hakaretler ediyorlardı. Yani şehirdeki huzursuzluk had safhaya varmıştı. Bir grup Fransız- Ermeni devriyesi ikinci üzeri Uzunluk Caddesinde kızılaya dönüyorlardı. O esnada Tarihi Uzunluk Hamam'ın dan Yki Müslüman Türk Kadınları çıkmışlardı. Askerler kadınlara yaklaşarak "Türklerin değildir. Burada artık bu şekilde gezemezsiniz" diyerek sarkıntılık yapmaya başladılar. Olay yerine ilk yetişen Çakmakçı isimli genç, mütevaciz askerlere karşı koymaya çalışıyor ise de gözü dönmüş düpman kurbanına hedef olarak diğer şekilde yaralı esnada Hamam'ın karşısındaki Sütçü dükkanında olayı seyreden Sütçü İmam, tabancasını çekerek olaya müdahale eder. "Densizler. Yaptıklarınız yetti artık. Bugün namus günüdür." deyip silahını ateşler. Bir işgalci askeri öldürür, ikisini de diğer biçimde öldürür. Türk Milletinin namus ve şerefine uzanmak istenen menfur eli daha orada kırılır. Bu kurban, aynı zamanda, Türk İstiklal Mücadelesinde ilk kıvılcımı, ilk müjdecisi olur. Ertesi gün Sütçü İmam, Fransız ve Ermeni askerleri tarafından ev ev aranır, bulunamaz. Bu durum işgal güçlerini oldukça kızdırır. 1 Kasım 1919 günü Peyhadil Mahallesinde Sütçü İmam'ın dayısının oğlu Kadir'i yakalayıp, ellerini ve ayaklarını arkadan bağlayarak kulaklarını, burnunu kesmek suretiyle hunharca şehit ederler. Cesedini de ibreti alem olsun diye bir tabut içerisine koyarak, Hükümet konağı önünde halka tehir ederler.

BAYRAK HADÝSESÝ

İşgalci güçlerin şehirde yaptığı tepkinessler tam bir terör havası estirir. Olaylar bir türlü durmak bilmez. 27 Kasım 1919 gecesi şehir gelenlerinden Hyrlakyan'ın evinde işgal komutanının şerefine bir balo tertiplenir. Baloda komutanın dansa davet ettiği genç Ermeni kız "Sizinle dans etmekten mazurum. Çünkü kendimi esarete hissediyorum Kalede Türk Bayrağı dalgalandığı süreçte, sizinle dans edemem!" diyerek teklifini reddeder. Bunun üzerine askerlerine derhal emir veren komutan, Kaledeki Türk Bayrağını indirir. 28 Kasım 1919 Cuma günü Maraş'ın kara sahadıdır. Yatağından kalkan Maraşlılar, asırlardan beri Kale burun dalgalanan Panly Bayraklarını göremezler. Bu olay şehri infiale sürükler. Savcı-Avukat Mehmet Ali Kysakerek derhal kaleme sar "Alem-i İslam'a Hitap" beyannamesini yazarak şehrin muhtelif yerlerine dağıttırır. Halkı, Bayrağı indirilmesine tepki göstermelerini ister.

davet eder. Bir Milletinin Ýstiklaline son verilmesi anlamýna gelen BayrađýnÝn indirilmesi karpýsýnda Maraþlýlar sessiz kalmazlar cuma namazý vakti Ulu Camii'ye halk toplanýr. Ezan okunduktan sonra, camide toplanan halk "Bayraksýz namaz kýlýnmaz" diye bađýrýr. O esnada Cami Ýmamý "Aziz Cemaat, Kalesinde dþpman bayrađý dalgalanan bir Millet hþrriyet'ini kaybetmiþ sayýr. Hþrriyet olmayan bir yerde cuma namazý kýlmak caiz deđildir." dađýtýlan beyannamenin dođru olduđunu tastik eder. Bunun űze Maraþlýlar topluca Kale'ye hþcum ederek, indirilen Bayrađý yeniden Kale burçларыna diker ve cuma namazý orada eda edilir.

BÜYÜK SAVAŞ BAŞLIYOR

Bayrak olayýnÝn ardýndan þehir adým adým savaþa sþrþklenir. Aslanbey Baþkanlýđýnda kurulan M¼dafaai Hukuk Cemiyeti mahallede kurularak faaliyete geþer. Bir taraftan da Gazi Mustafa Kemal Atat¼rk ile temasa geþerek direniþ hazýrlýđýna baþlanýr. Ocak 1920 g¼n¼ þehir harbi baþlar. 22 g¼n ve gece s¼ren bir m¼cadeleden sonra Maraþlýlar 7 den 70'e silaha sarýlarak tek y¼re bilek halinde b¼t¼n mevcudiyetini ortaya koyar. Sonunda kendisini yok etmek isteyen dþpmaný yerli iþbirlikçileri ile birlikte mađlup eder, b¼y¼k bir zafere imzasýný atar. Bu uđurda pek çok evladýný þehit verir. Maraþ'ýn dþpman istilasýndan kurtulmasý, T¼rk Kurtuluþ SavaþýnÝn da ilk hareketini teþkil eder. Maraþlýlar, daha o tarihte "Kendini Kurtaran Þehir" űnvaný ile anýlmaya baþlamakla birlikte çevre illerinde yardýmýna koþarak milli dayanýþmanýn en g¼zel űrneklerini verir.

ÝSTÝKLAL MADALYASI VE "KAHRAMANLIK" űNVANININ VERÝLMESÝ

Maraþ'ýn Kurtuluþ Savaþýnda þehir halký ile birlikte topyek¼n direniþ g¼stermesi ve çevre vilayetlerinde yardýmýna koþmak toplar ve Kurtuluþ Savaþý sonrasında Maraþ'a bir yazý gönderilerek Milli M¼cadeleye katýlanlarýn listesi istenir. Þehrin ileri gelen y¼neticileri toplanýr, bir durum tespiti yapar. Sonunda Ankara'ya "Maraþ'ta Milli M¼cadeleye katýlmayan tek fert bile yoktur" cevabý verilir. Bunun űzerine 5 Nisan 1925 yýlýnda toplanan T¼rkiye B¼y¼k Millet Meclisi Ýstiklal Madalyasý'nýn Maraþ'ta fertlere þehir halkýna verilmesi kararlaþtırýlýr. Maraþ'a bir adet Kýmýzý Peritli Ýstiklal Madalyasý ile űd¼llendirilir. Maraþ þehri yine Milli fedakarlýđýndan űt¼r¼ TBBM tarafýndan 7 Þubat 1973 tarihinde de "Kahramanlýk" payesiyle de űd¼llendirilir. Kahramanmaraþlý yýlýndan beri her yýl kurtuluþ g¼n¼ olan 12 Þubat Bayramýnda Ýstiklal Madalyasýný Þanlı Bayrađýna t¼renle takarak, geþmiþin